

baade, hvad de Konservative vilde — de vilde en Udvidelse af Kirkens Selvstændiggørelse, og det er fuldstændig rigtigt —, og hvad Socialdemokraterne vilde — de vilde en Adskillelse af Stat og Kirke, og det er ogsaa rigtigt —, og hvad de Radikale vilde — de siger bare beroligende: Der bliver ingenting ud af det hele; og det er vist ogsaa rigtigt, som Stillingen er. Men det ærede Medlem glemte egentlig at sige, hvad Venstre vil. Vi fik det dog at vide til sidst: De vil ingenting. Saadan er Stillingen. Jeg beklager dette i allerhøjeste Grad, for jeg tror rigtignok, at der staar en meget stærk kirkelig Bevægelse bagved de Tanker, der kommer frem i dette Forslag, og jeg skulde beklage det, hvis der af et saa stort Parti, som Venstre er i den danske Rigsdag, lægges saa store Hindringer i Vejen, at Lovforslaget ikke bliver gennemført, fordi Venstre ingenting vil. Og det kunde det jo se ud til. Jeg vil dog haabe paa, at det til sidst alligevel maa lykkes at faa det gennemført.

Jeg er fuldstændig enig med den højtærede Kirkeminister, der gjorde Rede for Kirkelovene, i, at disse Love aabner Mulighed for Konflikter. Det kan man ikke være blind for. Spørgsmaalet om saadanne Konflikter er jo allerede blevet berørt her i Dag, og en saadan Konflikt vil kunne opstaa ogsaa i Fremtiden. Det er da ikke nok at sige, som det ærede 4de Medlem for 2den Kreds siger: Nu har vi set, at denne Konflikt er ordnet, nu er det ovre. Nej, vi kan komme til at staa overfor en lignende Konflikt, der vil kunne give Anledning til et voldsomt Røre. Hvis det derfor er Venstres Mening, saaledes som det ærede Medlem sagde, at man vil bevare Roen i Folkekirken, vil bevare Roen om de vedtagne Kirkelove og vil værne om disse, ja, saa forstaar jeg slet ikke, at Venstre kan modsætte sig et Forslag som dette. Jeg forstaar det kun ud fra den Tanke, at Venstre fuldstændig maa have glemt at læse de første Ord i Lovforslagets § 1. Venstre læser kun det sidste i Paragraffen, kun dette: en fuldstændig Adskillelse mellem Stat og Kirke, men de læser ikke det, der staar først, om eventuelle Ændringer i de bestaaende Forhold. Jeg tror, at her har Venstre for en Gangs Skyld overset noget, der betyder umaadelig meget, man har kun set paa dette: en fuldstændig Adskillelse mellem Stat og Kirke, altsaa det Standpunkt, som den højtærede Socialminister indtog i Folketinget. Hvis derfor den ærede Ordfører for Venstre og den højtærede Socialminister staar paa samme Standpunkt, ja, saa forstaar jeg Stillingen,

men ellers forstaar jeg den virkelig ikke. Alle de Betænkeligheder, det ærede Medlem gjorde gældende mod Lovforslaget, knytter sig ene og alene til dette, at man mener, at det absolut vil føre til en Adskillelse af Stat og Kirke. Men det er aldeles ikke Meningen. Vi fra vor Side mener, at vi netop, ogsaa fordi Kirkelovene nu en Gang er vedtaget, trænger til at faa nedsat et saadant Udvalg, som ganske roligt, naar ikke særlige Omstændigheder bevirker, at Sagen skal ordnes lige med eet, kan afveje Forholdet mellem Kirkens Ret og Statens Ret og alt, hvad derindunder hører.

Jeg har nu det Haab og den Tro, at et saadant Udvalg, selv om man mødes fra to forskellige Sider, kan naa til et Resultat, som kan blive til Gavn for Kirkens indre Forhold. Vi fra vor Side ønsker ikke i Øjeblikket en Adskillelse af Stat og Kirke, det er fuldkommen rigtigt, vi mener ikke, at Tidspunktet endnu er kommet. Derfor vil jeg ikke personlig sige, at den Dag ikke kan komme, da Tidspunktet maaske er inde, men jeg tror, Venstre gør sig skyldig i en stor Fejltagelse, hvis det tror, at man ved at hindre et saadant Udvalgs Nedsættelse længere vil kunne bevare Forbindelsen mellem Stat og Kirke. Hvis der ikke kommer en Ordning mellem Kirken og Staten om Kirkens indre Forhold, dersom vi kommer meget mere ud i Retning af den taalsomme Folkekirke, saa er jeg ikke sikker paa, at det Tidspunkt ikke kommer; da man vil sige: nu kan vi ikke taale det længere. Jeg tror netop, Ryslingsagen havde et Moment af Sprængstof i sig, saaledes at dette Spørgsmaal her, inden man havde anet det eller næsten tænkt over det, kunde være blevet aktuelt. Jeg giver her vor højtærede Kirkeminister den Ros, at jeg synes, han løste dette Spørgsmaal paa en god og fornuftig Maade, men der kunde — som den ærede Ordfører for Socialdemokraterne sagde — let have siddet en Minister, der havde set anderledes paa Sagen, der ikke havde anerkendt det Princip, som jeg mener er det grundlæggende, saaledes som ogsaa den ærede Ordfører for Venstre fremhævede, da hun talte om, at vi kører sammen. Ja, det gør vi, men der kan komme et Tidspunkt, da man ikke kan køre sammen længere; naar man ikke kan anerkende det, som jeg mener holder sammen i Kirken og binder Kirken sammen, nemlig een Tro og een Daab, naar man rører ved det — og det var netop det, der blev rørt ved under Ryslingeaffæren —, ja, saa tror jeg rigtignok, man er naaet til det Tidspunkt, da man